

Samenwerking met melkveehouder biedt kansen

Slomp als grootste vijand

Slomp is de grootste vijand van Foppe Jan Dijkstra. Al jaren probeert hij zijn Groninger zavelgrond weerbaarder te maken, maar vraagt zich af: zit ik op de goede weg? Binnen TopBodem wil hij onder andere inzoomen op zijn groenbemesterkeuze en de samenwerking met een melkveehouder.

In het slingerende landschap rond het buurtschap Aduarderszijl (GR) wisselen melkveehouderij en akkerbouw elkaar af. Hier heeft Foppe Jan Dijkstra een akkerbouwbedrijf met als hoofdteelt pootaardappelen. Verder teelt hij zaaiuien, granen en gras. De grond bestaat uit zavel met een afslibbaarheid tussen de 15 en 30 procent, met daaronder een dik kleipakket. „Het is oprachtige grond die goede opbrengsten kan geven, maar die erg gevoelig is voor slomp, zowel oppervlakkig als intern”, typeert Dijkstra zijn bodem.

Ploegen doet hij normaal gesproken tussen december en februari, afhankelijk van de weersomstandigheden. Afgelopen winter experimenteerde hij op enkele percelen met een Ekoploeg, een demo-exemplaar, omdat

het idee hem aan staat. „Je rijdt niet meer met een wiel door de voor en omdat je minder diep ploegt, houd je de organische stof bovenin.” Het resultaat viel hem nog niet mee. „Ik heb in december geplouwd, onder vrij goede omstandigheden. Maar achteraf gezien was het te vroeg. Vanwege de natte winter zijn alle vroeggeploegde percelen hier volledig dichtgeslagen. Zelfs de wintertarwe is maar net goed gegaan.”

Probleempereel

Juist op zijn gevoeligste perceel had Dijkstra dit jaar zijn uien gepland. Het gaat om een stuk van 8,5 hectare dat in 1993 is ontstaan door het samenvoegen van zes kleinere percelen. Hij vermoedt dat destijds door het

rijden met dumpers schade is ontstaan aan de ondergrond. „Het is sinds die tijd een probleempereel geweest. Het water wilde heel slecht weg, ondanks extra drainage.” Drie jaar geleden zag hij geen andere uitweg dan het bewuste perceel te laten diepspitten, op 80 centimeter. Daarbij kwam er op verschillende plekken blauwe, zuurstofloze ondergrond naar boven. Even leek het een goede remedie. De tarwe die hij erna teelde, groeide goed. Ook de pootaardappelen die hij er het afgelopen jaar teelde, gaven een prima opbrengst. Bovendien kon hij ze voor de ergste regen rooien. Maar door de natte winter sloeg het perceel dicht en waren de plekken waar vroeger de sloten hebben gelopen dit voorjaar weer feilloos terug te vinden. Hij zag zich genoodzaakt om slechts de helft van het

Foppe Jan Dijkstra:
„Onze grond is
opdrachtig en kan
goede opbreng-
sten geven, maar is
gevoelig voor slomp,
zowel oppervlakkig
als intern”.

perceel in te zaaien met uien, tot aan een oude
waterloop. Op de rest van het perceel staat nu
gras, voor de veehouder met wie hij land ruilt.

Blauwe balletje

Vandaag neemt Dijkstra samen met
Topbodem-coach Anna Zwijnenburg zijn
bodembeheer onder de loep. Hij wil graag
met haar sparren, want zijn inspanningen om
de bodemstructuur te verbeteren brengen
voor zijn gevoel te weinig resultaat. Behalve
1 op 3 pootaardappelen is zijn bouwplan
extensief, met bijna 50 procent granen.
Suikerbieten schrapte hij jaren geleden al uit
het bouwplan. „Ik wil zo min mogelijk sporen
rijden. Als het water niet weg kan, worden
de problemen met slomp snel erger.” Verder
rijdt hij bewust met een zo licht
mogelijke trekker, voert hij zowel
drijfmest als stromest aan en teelt
hij standaard een groenbemester
in de graanstoppel.
De opbrengsten van zijn
pootaardappelen zijn goed en
vertonen een licht stijgende lijn. „Maar ik
scor bij de middenmoot, als ik afga op de
cijfers van de accountant. Eigenlijk wil ik
verder komen dan dat.”
Zwijnenburg laat haar blik gaan over enkele
grondmonsteranalyses. Qua chemische
samenstelling valt haar meteen het hoge
magnesiumgehalte op. Die zit overal
boven het streeftraject en is typisch voor
het gebied. Hetzelfde geldt voor het hoge
natriumgehalte en laag calcium. Niettemin
ziet de structuurdriehoek, die Eurofins op
de uitslagen zet, er prima uit. Het 'blauwe
balletje' zweeft dicht bij het midden. Wel
is het gehalte koolzure kalk erg laag, vindt
Zwijnenburg. „Het lijkt me goed om nog eens
naar de kalksituatie te kijken”, adviseert ze.
Dijkstra zegt dat hij goede ervaringen heeft
met gips. Hij merkt dat de grond beter wil
zeven tijdens het rooien.

Het gediepspitte perceel is een zorgenkindje.
De fosfaat- en kaligetallen zijn hetzelfde
gebleven, maar het organische-stofgehalte
is een volle punt gezakt, van 2 naar 1
procent. Het perceel krijgt waar mogelijk
extra organische stof, maar helaas zijn de
mogelijkheden voor reparatie beperkt, omdat
Dijkstra aan de top van zijn fosfaatruimte zit.

Mooie basis

Wat is wijsheid? Zwijnenburg ziet kansen in
de samenwerking met de melkveehouder.
Hoewel hun afspraken zijn gebouwd op
extra aardappelland voor Dijkstra en extra
mestruimte en ruwvoer voor de veehouder,
gaat de samenwerking verder dan dat. De
veehouder heeft een deel van zijn krachtvoer

mogelijk, zoals een eiwitgewas.

Zelf voegt Dijkstra de maïsteelt toe aan het
rijtje onderwerpen die hij met de veehouder
wil oppakken. Soms komt het zo uit dat er een
paar hectare maïs op zijn land staat, al heeft
hij dat liever niet, in verband met de kans op
structuurschade bij de oogst. Zwijnenburg:
„Bespreek of dat echt nodig is. Of probeer
eens een groenbemester onder te zaaien. Die
kan, met een beetje geluk, na de oogst van de
maïs meteen van start.”

Altijd bedekt

Groenbemesterkeuze is een ander onderwerp
waar vandaag uitvoerig bij wordt stilgestaan.
Dijkstra wil uitzoeken hoe hij zijn grond
gedurende het jaar zoveel mogelijk bedekt kan
houden. „Deze grond moet
als het even kan niet zwart de
winter door. Ik speel met het
idee om later te gaan ploegen,
met een klepelbak voorop
en de Ekoploeg achterop.
Maar dat vraagt al gauw

Deze grond moet als het even kan niet zwart de winter door

ervangen door geplette tarwe, die hij betreft
van Dijkstra. Dijkstra levert ook stro en krijgt
dit volledig als stromest terug. Daarnaast
neemt hij het ploegen en zaaien voor zijn
rekening. Ze snappen elkaars belangen en
kunnen goed met elkaar door een deur. „Dat
is een mooie basis om te kijken wat er verder
mogelijk is”, vindt Zwijnenburg. Ze ziet een
paar punten die voor Dijkstra het overleggen
waard zijn. Bijvoorbeeld het stro van elders
laten aanvoeren, zodat hij zelf zijn stro kan
verhakselen. Dat betekent minder zware
machines op het land en meer aanvoer van
organische stof. Verder oppert ze om klaver
door te zaaien in het gras, zodat er minder
stikstof nodig is en er minder vaak met de
drijfmesttank over het tijdelijke grasland hoeft
te worden gereden. De penwortel die klaver
maakt, is bovendien goed voor de structuur.
En wellicht is er een ander voedergewas

een investering van 50.000 euro, inclusief een
RTK-GPS-systeem. Ik vind het te vroeg om die
stap te nemen. Want hoe bedrijfszeker is het?”
Ook zal een van de consequenties zijn dat de
groenbemester niet te veel massa mag hebben.
Dat is te voorkomen door wat later te zaaien,
zodat de groenbemester relatief klein de
winter in gaat, of een keer extra klepelen.
Een andere insteek om naar groenbemers
te kijken, is juist maximale aanvoer van
organische stof. Stro hakselen en onderzaai
in maïs betekent dat hij vroeger kan zaaien
en de groenbemers meer groeidagen
hebben. Maar ook andere groenbemers
dan bladrammenas of gele mosterd bieden
misschien mogelijkheden. Zwijnenburg noemt
onder meer Japanse haver. Met hulp van de
Topbodempartners PPO en Vandinter Semo
wil Dijkstra de opties graag eens verder langs
lopen. ■

Actiepunten:

- Meer organische stof aanvoeren
- Grond zoveel mogelijk bedekt houden
- Kalksituatie doorlichten
- Groenbemesterkeuze tegen het
licht houden
- Samenwerking met veehouder
beter benutten

Mijn uitdaging:

„Ik wil de bodem vruchtbaar
houden en weerbaar. Vroeger had-
den we eens per tien of twaalf jaar
extreem weer. Ik heb het in negen
jaar al drie keer gehad.”

Foppe-Jan Dijkstra
Noordelijke klei